

نقش اخبار
ابزارهای پخش برنامه
انواع برنامه‌سازی
نمودهای رادیویی
مسئولیت.

در پایان نیز لغت‌نامه‌ای که برخی اصطلاحات کلیدی را توضیح می‌دهد آورده شده است. این نه فصل در کنار هم اطلاعاتی جامع در بسیاری از موارد رادیویی به دست می‌دهند که نویسنده همه این موارد را با بهره‌گرفتن از تجربیات رادیوهای انگلستان به‌ویژه رادیو BBC فراهم آورده است. مطالب به اختصار برگزار شده‌اند و نشانی از اطناب در کتاب دیده نمی‌شود. نویسنده، گذشته از بیان مفاهیم تئوریک، با ارائه مثال‌های عینی از رادیو انگلستان و نیز با کاربرد جدول‌ها و نمودارها و آمار و ارقام، به استناد پرداخته است.

به صورت کلی، چنان که در بخش عنوان توضیح داده شد این کتاب برای متصدیان رادیویی می‌تواند به گونه‌ای کتاب راهنما و جامع اطلاعاتی مورد نیاز برای برنامه‌سازی باشد و در موارد گوناگون با مطالعه فصول و بخش‌های آن، به نکته‌هایی خواندنی درباره امور مختلف رادیو واقف شد.

با وجود جذاب و خواندنی بودن این کتاب، نباید کاستی‌های آن را هم نادیده گرفت. از جمله اینکه در پایان آن هیچ‌گونه نمایه‌ای دیده نمی‌شود - که به دلیل عدم اطلاع از متن اصلی کتاب - آشکار نیست که این ضعف را باید به نویسنده نسبت داد و یا اینکه مترجم، این بخش را به ترجمه خود نیفزوده است. اما فهرست کاملی که در ابتدای کتاب آورده شده دست کم بخشی از نیاز یافتن مطالب جزئی را برطرف می‌کند.

کتاب **دستینه رادیو**، بی‌شک در شمار یکی از کتاب‌های مفید و خواندنی تحقیق و توسعه صداست که مطالعه آن به همه رادیوپی‌ها، در بخش‌های گوناگون، توصیه می‌شود.

رشته داشته باشد در اینجا به معرفی بیشتر این کتاب می‌پردازیم:

عنوان کتاب

عنوان اصلی این کتاب به زبان انگلیسی **The radio handbook** بوده که به **دستینه رادیو** برگردانده شده است. اصطلاح **handbook** در زبان انگلیسی دلالت دارد بر کتبی که اطلاعاتی کلیدی، مختصر و مفید در زمینه‌های گوناگون یک مقوله خاص به دست می‌دهند و برای کسی که چندان نیاز به اطلاعات دقیق و تخصصی درباره یک موضوع ندارد این کتاب همواره می‌تواند کاربردی باشد و به همین دلیل هم پیوسته در دسترس او قرار گیرد. مهم‌ترین ویژگی این نمونه کتاب‌ها را باید جامع‌بودنشان بر انواع اطلاعات ضروری و کاربردی در مقوله و موضوعی دانست که بدان پرداخته‌اند. به این ترتیب چنین کتاب‌هایی در زمینه‌های گوناگون، می‌توانند همواره در دسترس باشند و پاسخ سؤالات مورد نظر را بدهند. این اصطلاح را در فارسی به «کتاب راهنما» نیز ترجمه کرده‌اند. ترجمه **handbook** به **دستینه**، که عنوان روی جلد این کتاب را تشکیل داده است - با وجود انتقال بخشی از معنا - البته تا حدود زیادی ناآشنا و غریب به نظر می‌رسد و هر چند گویا این نام‌گذاری با مشورت فرهنگستان زبان و ادب هم انجام گرفته، دست کم می‌توان به دلیل تازگی و ناآشنا بودن آن و اینکه هنوز کاربرد آن چندان رواج ندارد، درباره این انتخاب عنوان، تأمل بیشتری کرد.

مطالب این کتاب در نه فصل گرد آمده است، عناوین فصول نشان می‌دهد که کتاب، دربرگیرنده مطالب گوناگونی در زمینه‌های مختلف رادیویی است. این عناوین عبارتند از:

- تولد دوباره رادیو
- انقلاب رادیو
- سبک رادیو
- صداي ایستگاه

دستینه رادیو
کارول فلمینگ
ترجمه: ناصر بلیغ
تیر ۱۳۸۴
۳۰۰ صفحه

انتشار کتب گوناگون در زمینه مطالعات رادیویی یکی از دغدغه‌های اصلی اداره کل پژوهش‌های رادیو (تحقیق و توسعه صدا) بوده و هست. در این راستا تاکنون چندین کتاب ارزشمند از زبان انگلیسی به فارسی برگردانده شده است که بسیار تأثیرگذار بوده و مطالعات رادیویی را به سمت و سوهای تازه‌ای هدایت کرده‌اند. از جمله کتبی چون: **درک رادیو، برنامه‌سازی خلاق در رادیو، دستورالعمل برنامه‌سازی در رادیو و تلویزیون انگلستان** و غیره.

ترجمه چنین کتبی می‌تواند تجربیات متصدیان رادیویی دیگر نقاط جهان را به اهالی صدای جمهوری اسلامی ایران منتقل کند ضرورتی است که همواره باید بدان توجه نشان داد که البته این مهم در اداره کل پژوهش‌های رادیو با توجه بسیار روبه‌رو شده و تلاش بر این است که با ادامه این مسیر، کتاب‌ها و مقالاتی از دیگر زبان‌ها چون فرانسه و آلمانی و اسپانیایی نیز در کنار زبان انگلیسی ترجمه شود و در دسترس پژوهشگران و اولیای امور رادیویی قرار گیرد.

کتاب **دستینه رادیو** که در تیرماه ۱۳۸۴ از سوی اداره کل پژوهش‌های رادیو (تحقیق و توسعه صدا) منتشر شد یکی از کتاب‌هایی است که در راستای همین هدف، از زبان انگلیسی ترجمه و انتشار یافته است. به دلیل کاربردی که این کتاب می‌تواند برای مجریان رادیو و محققان این

تحقیق

ضمن پژوهش از خوانندگان عزیز این صفحه مربوط به مجله شماره ۳۲ است که به علت مشکلات فنی بدون نمودار چاپ شده بود

تحقق چنین ایده‌ای که مستلزم پاره‌ای آزمون و خطاست، تنها با رایانه امکان‌پذیر است. به همین علت امروزه بسیاری از میکس‌های ظریف (از جمله ساخت تیزرهای تبلیغی) را به کمک دستگاه رایانه انجام می‌دهند. نظیر همین آرم استیشن مورد بحث ما که با برنامه کامپیوتری «کول ادیت» میکس شده است. برنامه cool Edit دارای دو بخش Edit View و Multitrack View است. در Edit View ادیت و افکت‌گذاری انجام می‌شود و در Multitrack View میکس و فیدبندی صورت می‌گیرد. مثلاً مراحل میکس آرم استیشن رادیو پیام بدین ترتیب بوده است:

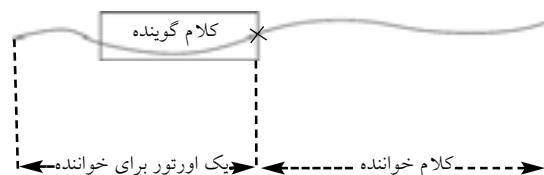
- ابتدا اجزای خام آرم استیشن که هر کدام را با نام خاصی به یکی از درایوها منتقل و در یک پوشه ذخیره (save) می‌کنیم:

- افکت تیونر رادیو
  - آرم خبر
  - کلام‌های مربوط به گوینده مرد
  - کلام‌های مربوط به گوینده زن
  - قطعه پیانو (مهتاب بتهوون)
  - قطعات مورد نظر ترانه «فاصله‌ها».
- سپس هر یک از اجزای فوق را یک به یک Edit view منتقل و به اندازه مورد نیاز ادیت می‌کنیم. (مثلاً افکت تیونر به اندازه‌ای که لازم است در ابتدا آرم استیشن پخش شود، انتخاب و ادیت می‌شود). پس از آن، هر قطعه ادیت شده را با عنوانی غیر از عنوان اصلی در همان پوشه ذخیره می‌کنیم.
- به عنوان مثال موسیقی‌های ردیف شش و هشت و ۱۰ (نمودار زیر) از سه جای ترانه فاصله‌های فریدون انتخاب و ادیت شده‌اند. Multitrack View شامل ۱۲۸ لاین یا شیار صوتی برای قرار دادن اجزاست که ما فقط از ۱۰ ردیف (به شکل زیر) استفاده کرده ایم. اجزا را به شکلی که ملاحظه می‌کنید می‌چینیم آنگاه در جاهایی که لازم است روی هر قطعه فید می‌بندیم. هر کدام از این اجزا را می‌توان با حرکت موس در لاین خود جابه‌جا کرد (با جابه‌جا شدن هر جزء در واقع شکل میکس‌ها شما تغییر خواهد کرد):

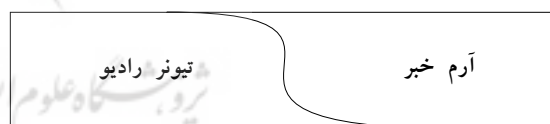
۱	تیونر
۲	آرم خبر
۳	گوینده مرد
۴	گوینده زن
۵	گوینده مرد
۶	گوینده زن
۷	کلام خواننده
۸	کلام خواننده
۹	گوینده زن
۱۰	گوینده مرد

معمولاً در حالتی که اجزای آرم استیشن باید خیلی سریع و لحظه‌ای میکس (یا تعویض) شوند ضبط آن در استودیو در یک مرحله امکان‌پذیر نیست.

از همین رو فرضاً برای ضبط آرم استیشن رادیو پیام (طرح مندرج در بخش طراحی آرم استیشن) بهتر است ابتدا میکس‌های برخی قطعات را که اجرای هم‌زمان آنها دشوار است انجام دهیم سپس به میکس نهایی بپردازیم. مثلاً در جایی از آرم استیشن مزبور روند میکس به صورت زیر است:

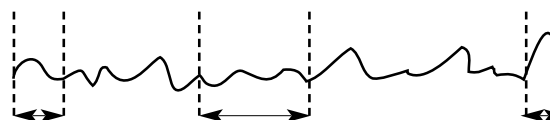

از آنجا که در این آرم استیشن کلام خواننده (همیشه دلم باهاته) از وسط ترانه انتخاب شده و اورتور قبل از آن هم از جای دیگر ترانه، لازم است ابتدا دو قطعه مذکور را در جای مورد نظر میکس و به قطعه‌ای واحد تبدیل کنیم سپس در ضبط نهایی، کلام گوینده با قطعه اخیر میکس شود (به نحوی که کلام خواننده بلافاصله پس از کلام گوینده ظاهر شود). میکس قطعه شروع این آرم استیشن (صدای تیونر و قطع ناگهانی آن را آرم خبر) نیز بهتر است قبل از ضبط اصلی صورت گیرد:

این میکس‌های اولیه (که اجزای آرم استیشن را برای ضبط نهایی به اصطلاح جمع و جورتر می‌کند) به شما کمک می‌کند که کنترل بیشتری بر ریتم قطعه داشته باشید. با این همه، برخی ایده‌های میکس‌ها و ضبط در استودیو عملی نیست یا با امکانات فیزیکی ما (میز صدا، دست صدابردار، ادیت تهیه‌کننده) به سختی امکان‌پذیر است.

مثلاً فرض کنید شما می‌خواهید در قطعه موسیقی زیر موارد مشخص شده را به هم وصل کنید و بعد ببینید آیا به گوش شما خوشایند و یکپارچه است یا نه، و اگر نیست نقاط ادیت را جابه‌جا کنید تا هدف شما تأمین شود:

نرم افزار مورد نظر به ما امکان می‌دهد که از چند گونه فید